24 AUGUSTUS 1945 - VERSCHIJNT WEKELIJKS 23e JAARGANG NUMMER 10

Herstel

REDACTIE: DAGELIJKS BESTUUR R.K. WERKLIEDENVERBOND • HUIS VAN DEN ARBEID • OUDENOORD 12 • UTRECHT

FUSIE OF FEDERATIE*

De Katholieke Vakbeweging

MEN beweert, dat belangrijke groepen voor eenheid — ook op het gebied .an de vakorganisatie — voelen. Wie bewijst dat? Hoevelen zijn er dat? De gestes van de Eenheidsvakbeweging zullen velen alweer kopschuw hebben gemaakt, terwijl de groei van de confessionele organisaties ook niet bepaald een doorslaggevend bewijs voor de bovengenoemde bewering is!

En toch zal een eenheidsvakverbond alleen dan een succes kunnen betekenen indien èn de katholieken, èn de protestanten èn de socialisten en masse toetreden. Doen zij dat niet, dan is de nieuwe eenheidsorganisatie niet alleen geen succes, maar vormt zij een nieuwe en in dit geval per se onnodige bron van verdeeldheid, die aan het effect van de strijd om het bestaan voor den Nederlandsen arbeider slechts schade berokkenen zal.

In zijn brochure „Onze houding inzake vakorganisatie" bespreekt Pater Jacobs M.S.C. ook nog een tweetal opmerkingen, die eveneens van meer practische aard zijn. Voor Limburg zou bijv. een eenheidsorganisatie niet een bezwaar behoeven te zijn omdat daar toch alles overwegend katholiek is. Zeer terecht stelt Pater Jacobs daar tegenover, dat men niet alleen met Limburg en eventueel Brabant, doch met de feitelijke toestand in heel Nederland rekening moet houden en die feitelijke toestand is deze, dat de katholieken daar overal een minderheid vormen.

Men zou voorts — door afzijdig te blijven — het innemen van sleutelposities in de eenheidsorganisatie aan anderen overlaten.

Ten slotte kan men nog als practisch bezwaar naar voren brengen, dat onze vakbonden juridisch nimmer hebben opgehouden te bestaan en dat het momenteel onmogelijk is om aan dat juridisch bestaan een einde te maken door een besluit bij meerderheid van stemmen op een algemene en wetgevende vergadering.

Deze zowel als de beide daaraan voorafgaande opmerkingen hebben inmiddels practisch hun betekenis verloren wanneer men bedenkt, dat bijv. een vakorganisatie als onze R. K. Mijnwerkersbond, die onder zijn vroegere 13.000 leden ongeveer 3000 Duitsers en Polen telde, thans zijn ledental op 14.000 heeft weten te brengen. En ook de andere confessionele vakorganisaties vertonen ongeveer eenzelfde beeld. De rare capriolen, welke èn in Limburg èn in de rest van Nederland de Eenheidsvakbeweging heeft uitgehaald, haar optreden in de Rotterdamse havenstaking en de volkomen met de waarheid in strijd zijnde, doch wel in „De Waarheid" verkondigde nonsens over de Stichting van de Arbeid, die nota bene met het N.A.F. tijdens de bezettingstijd werd vergeleken, dat alles zal aan de organisatorische ontwikkeling der verhoudingen wel niet vreemd zijn en uiteindelijk de beste propaganda blijken voor de confessionele vakorganisatie in ons land.

Zonder ons op volledigheid te volledigheid te beroepen hebben wij voorgaande beschouwingen toch wel enig materiaal bijeengebracht, met behulp waarvan het goed recht van onze katholieke vakorganisaties — zowel op principiële als op practische gronden kan worden verdedigd.

Met een wel zeer eigentijds voorbeeld uit meer genoemde brochure van Pater Jacobs willen wij onze beschouwingen over dit onderwerp besluiten: Onze grote bondgenoten in de oorlog hebben een eenheid gevormd om het gezamenlijke doel de overwinning op nazi-Duitsland, te bereiken. Zij konden daartoe twee wegen volgen: eenheid door fusie en dus één enkel leger vormen, waarin naast en door elkaar Amerikanen, Engelsen, Canadezen, Russen, enz. Dan was het doel waarschijnlijk nooit bereikt, omdat de werkelijk bestaande verschillen in landaard, mentaliteit, leefwijze enz. dan in elk onderdeel tot onderlinge tweedracht en dus tot verzwakking van de slagvaardigheid zouden hebben geleid. Zij hebben daarom een tweede weg gekozen: eenheid door federatie; elk land vormt, oefent, kleedt, bewapent enz. zijn eigen leger volgens eigen landaard, gewoonten en opvattingen; elke bondgenoot blijft zichzelf en daardoor **innerlijk** onverzwakt. En een **topleiding** zorgt voor de eenheid in de actie, die de eindoverwinning verzekert!

Mogen de katholieke arbeiders, als bewuste leden van het katholiek Werkliedenverbond, in de overwinning op de sociale en economische ongerechtigheid een zeer groot aandeel hebben en moge deze victorie aan de huidige generatie beschoren zijn!

L. M. BEUMER

*) De drie voorafgaande beschouwingen, waarin op principieele en practische argumenten het goed recht en de noodzaak van de Katholieke Vakbeweging werden aangetoond, verschenen in de nummers van 2, 9 en 17 Augustus.

Stuurlui

De beste stuurlui staan aan wal
En turen door hun vuisten;
Ze weten 't nòg — ze weten 't àl —
Ze zijn, van louter wijsheid, mal..
Maar roeren vin noch knuisten?

Ik ken er één, ik ken er twéé,
Ze staan op alle kaaien,
Ze sturen alle scheepjes meê: —
't Is, of de winden van de zee
Op hùn commando waaien!

Hoor jongens! als ik steek van wal
Tot zeilen of tot roeien,
'k Geef om die praatjes niemendal
De beste stuurlui staan aan wal:
Ik — vaar maar... met de goeien!

Dr. J. P. Heije

ONDERNEMINGSRADEN EN PERSONEELCOMMISSIES

(St.) Thans reeds worden in verschillende bedrijven ondernemingsraden (personeelscommissies of kernen) opgericht door de diverse directies van bedrijven, om hierdoor vooruit te lopen op de publiek-rechtelijke bedrijfsorganisaties, die door de Stichting van de Arbeid worden voorbereid. In principe is tegen het oprichten van ondernemingsraden geen enkel bezwaar. Het tijdstip echter, waarop het gebeurt en vooral de manier waarop in sommige gevallen de respectievelijke raden worden opgericht, is niet bevredigend.

De Stichting van de Arbeid is namelijk doende, uit de bedrijfsunies, die reeds zo goed als over de gehele linie van het sociale leven gevormd zijn, de vakraden samen te stellen, bestaande uit de bedrijfsunies van de werkgevers en de werknemers tezamen.

Deze vakraden vormen de grondslag voor de uitbouw van de beroeps- en bedrijfsgewijze organisatie, dus ook van de ondernemingsraden. Een en ander kan uiteraard niet in één handomdraai verwezenlijkt worden en als tussenschakels zouden kunnen dienen de zogenaamde personeelscommissies of ondernemingsraden. Het ligt echter geenszins op de weg der directies deze personeelscommissies alleen op te richten zonder overleg met de vakorganisaties en nog minder om aan deze commissies ook tot taak te geven de sociaal-economische belangen van de onderneming en haar werkers te behartigen buiten de vakorganisaties om. Deze handelwijze zal straks bij de definitieve oprichting van de bedrijfs- en de ondernemingsraden de grootste moeilijkheden opleveren, daar dan de roeren omgegooid zullen moeten worden en voorts ligt 't bij deze methode voor de hand, dat een conflict tussen Directie en personeel niet ondenkbaar is, temeer nog, daar hier, niet bedrijfsgewijze de besprekingen gevoerd kunnen worden doch slechts ondernemingsgewijze en het gevaar is derhalve niet denkbeeldig dat alleen de Directies de richting aan zullen wijzen, die de ondernemingsraad moet volgen. Vandaar ons advies: Verleen alleen in overleg met Uw vakorganisatie (bedrijfsunie) Uw medewerking aan de totstandkoming van ondernemingsraden.

DE ARBEIDENDE MENS

in het nieuwe maats

Definitief einde der bestaansonzekerheid?

„DE Regering zal een regeling ontwerpen voor de organisatie van het bedrijfsleven in grote samenvattende eenheden, waarin overheid, ondernemers en arbeiders hun plaats verkrijgen, welke organen onder goedkeuring van het hoger gezag, algemeen bindende regelingen zowel op sociaal als economisch terrein voor de bedrijfstakken kunnen vaststellen", aldus lezen wij in de economische paragraaf van de regeringsverklaring van minister-president Schermerhorn.

En in de sociale paragraaf, aangeduid met de titel „Rechtsorde van de Arbeid", lezen wij o.m.:

„De werkers van hoog tot laag zullen, zowel in openbare bedrijven als in particuliere ondernemingen, bij het bedrijf moeten worden betrokken op een wijze, die hen doet gevoelen, dat met hun rechten, belangen en gevoelens rekening wordt gehouden, maar dat zij dan ook mede verantwoordelijk zijn en dat een goede vervulling van hun taak een maatschappelijke plicht is. In de leiding van de bedrijfsorganisaties zullen arbeidsvertegenwoordigers zitting moeten krijgen, terwijl in ondernemingen van enige omvang ondernemingsraden voor georganiseerd overleg tussen de ondernemers en vertegenwoordigers van het personeel dienen te worden gevormd".

En verder: „Bij de regelingen op het gebied van de arbeid zal nauw contact worden gehouden met de samenwerkende werkgevers- en arbeidersorganisaties. Arbeidsvoorwaarden dienen te worden geregeld in overleg tussen deze organisaties, onder toezicht en voor zover nodig met beslissing vanwege de overheid".

Met betrekking tot ons onderwerp: de arbeidende mens in het nieuwe maatschappelijk bestel, laten zich al aanstonds enkele belangrijke vragen stellen.

Vooreerst: Hoe en welke zal de plaats zijn, die aan „de arbeiders" in de bedoelde grote samenvattende eenheden van de organisatie van het bedrijfsleven zal worden toegekend?

Onder „de arbeiders" verstaan wij dan de „werkers van hoog tot laag", de werknemers in de ruimste zin van het woord kortom de factor arbeid als de voornaamste productiefactor in het voortbrengingsproces.

Zal bij het waarderen van de factor arbeid en bij het toekennen van „hun plaats" aan „de arbeiders" in de organen van de komende organisatie van het bedrijfsleven nu eindelijk principieel en radicaal worden gebroken met de nog altijd gangbare opvatting, dat de arbeid een soort handelswaar, een soort koopwaar is?

Zullen we tot de volle en volledige erkenning van de Mensenwaarde van de Arbeid durven en kunnen komen?

Zullen we, met betrekking tot de factor arbeid in het Nederlandse bedrijfsleven, na deze afschuwelijke en revolterende oorlog, de zedelijke moed en de zedelijke kracht hebben over de gehele linie grondig te breken met de grondregels der z.g. zakenmoraal?

Zullen we een einde kunnen maken aan de alles slopende bestaansonzekerheid, die duizenden van onze arbeiders en hun gezinnen geteisterd heeft?

We kennen de geschiedenis.

In het sociaal-economisch leven vorderde het algemeen belang, volgens de z.g. zakenmoraal, dat iedere mens zo krachtig mogelijk zijn eigen belang nastreefde. De ondernemers, de werkgevers waren er op uit het totaal der productie-voorwaarden zo voordelig en zo goedkoop mogelijk te organiseren, teneinde tot een zo laag mogelijke prijs en een zo krachtig mogelijke economische positie van de onderneming en een zo hoog mogelijke winst te kunnen komen. De arbeiders moesten worden gewaardeerd naar de arbeid, die zij inbrachten en naar niets anders. De arbeid van de arbeiders, hun arbeidskracht was een artikel, een koopwaar, een economisch goed, dat zo goedkoop mogelijk moest worden gekocht of ingeruild. Met den arbeidenden mens, met den arbeider, met den drager van de arbeidskracht had de werkgever of had de onderneming niets te maken. Het ging om een ruil tussen arbeid en loon, tussen arbeidsprestatie en arbeidsloon, en dus moest er naar worden gestreefd, die ruil zo gunstig mogelijk te maken. De arbeidskracht werd geruild tegen arbeidsloon, maar de drager van die arbeidskracht, de arbeider zelf, behoorde niet tot dat economisch goed, behoorde niet tot de zaak, zoals bijv. de machine, waarop moest worden afgeschreven.

Prof. Romme zegt hiervan in zijn „Nederlandse sociale politiek": „Roofbouw plegen op zijn vermogensbestanddelen was in strijd met de zakenmoraal, dus zonde. Roofbouw plegen op den mens was niet aan de zakenmoraal te toetsen, want die mens stond buiten de zaak: zonde zou het alleen zijn meer loon te gaan betalen voor de arbeidswaar in de onderneming, alleen uit de overweging, dat anders de roofbouw op iemand buiten de onderneming ten hemel schreiend zou worden".

Tegen deze mensonterende en mensonwaardige toestand heeft de arbeiders-vakbeweging en met name in ons land ook de Katholieke Arbeidersbeweging zich met kracht en met succes verzet.

De vakbeweging trachtte de z.g. arbeidsmarkt te organiseren en door organisatie van de arbeidsmarkt de werkgevers, de ondernemers er toe te brengen, dat de rechtspositie van de arbeiders en het gehele complex van arbeidsvoorwaarden behoorlijk werd geregeld, liefst in collectieve arbeidsovereenkomsten die in latere tijd zelfs algemeen verbindend verklaard konden worden.

Anderzijds werd een krachtig beroep gedaan op de overheid dat zij door wettelijke maatregelen de arbeiders en hun gezinnen tegen al te vergaande veronachtzaming bij ongevallen, ziekte, ouderdom, invaliditeit, te lange arbeidsdagen etc. zou beschermen.

Onze Nederlandse Arbeidswetgeving was in wezen niet meer dan een betrekkelijk geringe sociale correctie op de gangbare zakenmoraal, op het heersende economische stelsel.

Met de sociale verzekeringswetgeving, begonnen met de industriële ongevallenwet van 1901 en later uitgebreid met de Invaliditeits- en Ouderdomswet, de Land- en Tuinbouw-Ongevallenwet, de Ziektewet, de Kinderbijslagwet en andere, kwamen wij wezenlijk iets verder.

Nu werden de werkgevers bij de wet gedwongen tot het betalen van premies voor de genoemde verzekeringswetten, voor het treffen van voorzieningen ten behoeve van den arbeider en zijn gezin. Nu heeft de werkgever, het bedrijf, de zaak, niet alleen te maken met de arbeidskracht van den arbeider, maar nu heeft hij ook een beetje te maken met den arbeider zèlf en met zijn gezin.

In verband met onze sociale verzekeringswetgeving moge ik hier wijzen op een reeds voor de oorlog in ons land bestaand streven ook de z.g. kleine zelfstandigen en allerlei personen uit de z.g. vrije beroepen onder de werking dezer sociale verzekeringswetten te brengen.

Ik denk hier aan grote groepen arbeidende mensen, die niet in loondienst, of dikwijls niet in loondienst werken, maar waarvoor toch ook sociale zekerheid geschapen dient te worden.

Enige maanden voordat de Duitse horden in 1940 ons Vaderland binnen vielen heeft de regering een staatscommissie ingesteld onder voorzitterschap van mr. dr. J. van Bruggen, teneinde de regering in dit opzicht van raad en advies te dienen. De voornaamste conclusie, waartoe deze staatscommissie in haar rapport is gekomen, luidt als volgt:

„Strek zij het geleidelijk, de bestaande sociale wetten: ziekte, ongevallen, ouderdom en invaliditeit, kinderbijslag, ziekenverzorging, ook uit tot de kleine zelfstandigen: boeren, tuinders, schippers, ambachtslieden, winkeliers, venters, maar ook journalisten, architecten, accountants enz., voor zover hun inkomen uit arbeid beneden een gemiddelde van *f* 3.000 per jaar blijft".

Deze grens van *f* 3.000 inkomen per jaar is n.l. ook de grens, die voor arbeiders in loondienst in de meeste sociale verzekeringswetten is aangehouden. In verband met de huidige stijging der lonen met 25 % boven het loonpeil van Mei 1940 heeft de Stichting van den Arbeid juist dezer dagen besloten te bevorderen, dat deze loongrens ook met 25 % wordt verhoogd en gebracht wordt op *f* 3.750.

Maar met alle waardering voor het grote goed, dat ongetwijfeld in onze Nederlandse sociale verzekeringswetgeving en arbeidswetgeving aan de Nederlandse arbeiders gegeven is, een goed, dat de vergelijking met alle andere landen in de wereld behoorlijk kan doorstaan, een volwaardige plaats is hiermede niet aan de arbeiders, noch aan de factor arbeid, in het bedrijfsleven gegeven. Het zijn waardevolle en prijzenswaardige voorzieningen, gelegen in de z.g. sociale sector van het bedrijfsleven, maar de rechtsbedeling van de arbeiders en van de factor arbeid is hiermede geenszins bevredigend geregeld.

Wij moeten komen tot de medezeggenschap der arbeiders over de gehele linie van het Nederlandse bedrijfsleven en tot het organiseren van de grootst mogelijke bestaanszekerheid der werkers en hunne gezinnen.

De grote kwaal, die vóór de oorlog ook in ons volk woedde, was de grote en alles overheersende bestaansonzekerheid van tienduizenden onzer werknemers en hun gezinnen. Naar meer en betere bestaanszekerheid voor allen en naar een meer en betere sociaalrechtvaardige spreiding van inkomen en bezit, alsmede naar socia en economische democratie, naast staatkundige democratie, moet ons ler krachtig streven zijn, binnen h kader van „Herstel en Vernieuwing van gerechtigheid en wederopbou waarvoor ons volk en de regering wij allemaal thans geplaatst zijn.

Medezeggenschap voor de arbeide en uiteraard ook mede-verantwoord lijkheid in en voor de gehele gang v zaken in ons Nederlandse bedrijfsl ven, niet alleen in de z.g. sociale se tor, maar ook in de economische se tor.

Medezeggenschap, niet alleen ov de verdeling van het gezamenlijk v kregen arbeidsresultaat, maar o medezeggenschap over de inrichti de organisatie van het economisch ven en de productie van de goedere

Er was in ons land reeds vóór oorlog in dit opzicht een gelukki ontwikkeling waar te nemen.

De maatschappelijke strijd, die op tal van plaatsen in ons bedrijfs ven toen reeds gevoerd werd, w niet meer de klassenstrijd van vr ger tussen werkgevers en arbeide maar was veel meer geworden strijd tussen de verdedigers van e nomische vrijheid en ongebondenh enerzijds en de voorstanders der e nomische organisatie en gebonde heid anderzijds, waarbij de idee d organisatie ongetwijfeld aan de wi nende hand was.

De organisatie van de arbeidsmar door de arbeidersvakbeweging dro en dwong ook tot organisatie van koopwarenmarkt en tot organisa van het gehele economische leven.

Medezeggenschap bestaanszekerheid

Hoe staat het daarmee? Zijn vooruitzichten van die aard, dat g rekend kan worden dat aan „den beidenden mens in het komende ma schappelijk bestel" deze medezegge

Hoeden af!

De Credo-Pugnomannen van Glanerbrug werden met een heilig enthousiasme bezield, toen zij de oproep van het bestuur van H.L. lazen om op korte termijn een lijstencollecte te houden, teneinde de beroofde maar prachtige instelling van het Verbond weer in staat te stellen haar zegenrijke arbeid voort te zetten, zo mogelijk in verdubbelde mate. In spoedvergadering bijeen gekomen werd de parochie daar in elf wijken ingedeeld. Twee uur later werd de eerste lijst al binnen gebracht met de som van f 134,50. Binnen enkele dagen was de gehele parochie afgewerkt met het prachtige resultaat: f 1285,75 kon aan het bestuur van H.L. worden afgedragen!

Kijk, dat is nog eens werk: direct aanpakken en goed! Onze hulde aan dit wakkere stel!

De provisiekasten helpen elkaar!

In den Halven Kolom

„Zijn 't vandaag vorken of lepels?"

„Lepels", zei m'n vrouw.

„O, ik dacht, dat het vorken waren."

„Nee, dat is voor de volgende week."

Vrouwlief haalde uit de provisiekast twee lepels te voorschijn, welke naar de binnenzak van m'n beste en op één na-enigste pak verhuisden.

En zo trokken we met z'n tweeën naar de schouwburg.

Bij het gebouw aangekomen, zagen we vóór de cassa een fille dames en heren staan met vorken in de hand, precies of ze voor een groot diner genodigd waren en hun ongeduld om toe te tasten niet langer meer hadden kunnen bedwingen. In waarheid voldeden ze aan het verzoek, dat op een bordje aan de cassa te lezen stond: Wij verzoeken U Uw vorken gereed te houden.

Ik zag vorken van allerlei soort: zilveren, alpacca, houten, tinnen en ijzeren. De onze sloegen geen kwaad figuur, ze waren van alpacca.

Eindelijk was het onze beurt om kaartjes te nemen.

„Wat voor plaatsen wenst U?" vroeg de blonde cassière met een lieve glimlach.

Ik stak triomfantelijk m'n alpacca'tjes de hoogte in.

„Stalles", knikte ze.

„Eh, liever fauteuil", merkte ik op.

„Dan hebt U twee vorken te weinig", lichtte het blondje me in.

„Sorry, geeft U me dan maar stalles."

En op deze wijze kregen we onze kaartjes voor de uitvoering van het stuk „Wat zeg je me daarvan!" waarvan de opbrengst — in de vorm van vorken — bestemd was voor de Hark.

— — — — — — — — — — — —

's Anderdaags kwam onze bakvis bij mijn vrouw.

„Mam, hebt U soms een bordje voor me, ik wou zo graag naar die knal revue "De bordjes verhangen".

„Een bordje?" verwonderde Lien zich.

„Ja moes, de entreeprijs bedraagt één bordje. Hè, toe nou!"

Afijn, wij hadden genoten voor vorken en we wilden onze dochter niet 'n genoeglijk avondje onthouden door haar geen bordje te geven. Zo kreeg Puk dan een bordje van het niet meer voltallige ontbijtservies en ze was er zo gelukkig mee, als of we haar een tientje in de hand hadden gestopt.

Deze actie van „De provisiekasten helpen elkaar" steunden wij met: zes

vorken, twee bordjes, vier lepels, een juskom en vijf kop-en-schotels.

Lien mopperde eens en zei: „ik wou, dat ze maar biscuitjes vroegen", maar ik gaf haar ten antwoord: „Bedenk schat, het is voor een prachtig doel."

Dat deze actie ins'oeg bemerkte ik twee dagen later op een andere manier.

Van kan moette il de Groot. maar dit mij wèl e weer en d met de vr verwachtt je me som „Nee, be zoet," va slecht bij „Nee, i de Groot „Kan j (en hierbij vorken he „'t Spij hebben n concert va Dat ik s leugen. Z „Ik kom houdgeld, met jouw eens aan j „Wat m ter m'n H En van een stuk halve kolo 'n ander ben ik 't lega van eens!

e maatschappelijke bestel....

en bezit, alsmede naar sociale
nomische democratie, naast de
ndige democratie, moet ons al-
chtig streven zijn, binnen het
van „Herstel en Vernieuwing",
erechtigheid en wederopbouw,
or ons volk en de regering en
maal thans geplaatst zijn.
zeggenschap voor de arbeiders
raard ook mede-verantwoorde-
in en voor de gehele gang van
in ons Nederlandse bedrijfsle-
et alleen in de z.g. sociale sec-
ar ook in de economische sec-

zeggenschap, niet alleen over
leling van het gezamenlijk ver-
arbeidsresultaat, maar ook
ggenschap over de inrichting
nisatie van het economisch le
de productie van de goederen
as in ons land reeds vóór de
in dit opzicht een gelukkige
keling waar te nemen.
aatschappelijke strijd, die er
van plaatsen in ons bedrijfsle-
en reeds gevoerd werd, was
er de klassenstrijd van vroe-
sen werkgevers en arbeide-
vas veel meer geworden e
ussen de verdedigers van ec
he vrijheid en ongebondenhei
ls en de voorstanders der eco-
he organisatie en gebonden-
nderzijds, waarbij de idee der
atie ongetwijfeld aan de win-
hand was.
ganisatie van de arbeidsmark
e arbeidersvakbeweging drong
ng ook tot organisatie van le
renmarkt en tot organisatie
t gehele economische leven.

Medezeggenschap en bestaanszekerheid

staat het daarmee? Zijn de
zichten van die aard, dat ge-
kan worden dat aan „den ar-
len mens in het komende maat-
elijk bestel" deze medezeggen-

gen, enerzijds om te voorkomen, dat er in het Nederlandse bedrijfsleven een chaos zou ontstaan en anderzijds om de sociale ordening van dat bedrijfsleven en hetgeen daarmede direct of indirect verband houdt, in eigen hand te nemen.

In de statuten van de Stichting lezen wij in artikel 3 omtrent het doel het volgende:

a) zolang de toestand in het bedrijfsleven niet is gestabiliseerd, de orde in het bedrijfsleven te handhaven en zo nodig te herstellen en de terugkeer van normale verhoudingen tussen werkgevers en werknemers te bevorderen;
b) nadien onverwijld op basis van een organisatorische samenwerking tussen werkgevers en werknemers duurzame goede sociale verhoudingen in het Nederlandse bedrijfsleven te verzekeren.

Dit doel zal worden nagestreefd o.m. met de volgende middelen:

a) door het bevorderen van maatregelen, welke strekken tot verhoging van het maatschappelijke en culturele peil der Nederlandse werknemers;
b) door het bevorderen van duurzaam overleg tussen werkgevers en werknemers en tussen hun organisaties in het belang van de bedrijfsvrede;
c) door het dienen van raad en advies aan werkgevers en werknemers in organisatorisch verband, alsmede aan overheidsinstanties;
d) door de totstandkoming te bevorderen van regelen, die voor het gehele bedrijfsleven of voor bepaalde takken van het bedrijf van belang zijn, waaronder begrepen:
   regelingen inzake lonen en andere arbeidsvoorwaarden,
   regelingen tot beslechting van geschillen op het stuk van de arbeid,
   regelingen inzake de aanneming en het ontslag van personeel,
   regelingen met betrekking tot werktijdverlenging en inzake overgeld,
   regelingen met betrekking tot werktijdverkorting en inzake wachtgelden,
   regelingen inzake arbeidersvacantie,
   regelingen betrekking hebbende op de vakopleiding,
   voorzieningen met betrekking tot de sociale verzekering, waaronder gerekend worden arbeiderspensioen, ongevallenverzekering, invaliditeitsverzekering, weduwe- en wezenpensioen, ziekengeldverzekering, ziekenfondsverzekering, kinderbijslagverzekering, werkloosheidsverzekering;
e) door voornoemde en andere regelingen bindend te maken voor de werkgevers en werknemers, die in organisatorisch verband bij de Stichting zijn aangesloten;
f) door te bevorderen, dat de overheid de Stichting en de direct of indirect bij haar aangesloten organisaties aanwijst als uitsluitend vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers en wel, wat de organisaties betreft, ieder op haar eigen gebied;
g) door te bevorderen, dat de overheid aan de Stichting, aan bij haar aangesloten organisaties van werkgevers en werknemers voor speciale doeleinden, en aan de bij haar aangesloten vakraden verordenende bevoegdheid verleent, teneinde op grond daarvan vorenbedoelde regeling bindend voor een ieder voor te schrijven en wel wat betreft de organisaties ieder op haar eigen gebied;
h) door het aanwenden van andere doeltreffende middelen, welke rechtens en maatschappelijk toelaatbaar zijn.

En in de proclamatie van de Stichting van den Arbeid, gericht „aan de werkgevers en werknemers van Nederland" lezen wij o.m.: „Daarnaast is diepgaand overleg in een vergevorderd stadium over de wijze van behandeling van economische vraagstukken in organisatorisch verband, met deelneming van de vakbeweging der werknemers aan het dragen van verantwoordelijkheid."

„Er van uitgaande, dat medezeggenschap van de arbeiders in het beheer van de onderneming niet gevraagd wordt, werd eenheid van inzicht verkregen over de wenselijkheid van een ruime vertegenwoordiging van de arbeidsvakbeweging in het hoogste economisch college dat de Regering ter zijde zal staan; daarnaast over de noodzakelijkheid, dat op dit terrein ook een aantal lagere publiekrechtelijke organen moet worden gesticht. Er werd besloten voor te stellen de uitwerking hiervan, alsmede de vraag hoe de verdere samenwerking op economisch gebied kan worden bevorderd, onverwijld door de overheid, de ondernemers en werknemers in studie te doen nemen."

Wij merken hierbij op, dat uit deze verklaring blijkt, dat bij de werkgevers aarzeling te bespeuren valt met betrekking tot het verlenen van medezeggenschap — en uiteraard dan ook mede-verantwoordelijkheid — aan de organisaties van de arbeiders op economisch gebied.

Wij achten het noodzakelijk, dat deze aarzeling bij de voorgenomen studie over de vraag: hoe de verdere samenwerking op economisch gebied kan worden bevorderd, volledig zal worden overwonnen.

Vervolgens wijzen wij op het z.g. Mijnstatuut, het Koninklijk Besluit tot instelling van een publiekrechtelijke organisatie voor het mijnbedrijf. Dit Mijnstatuut regelt niet alleen de economisch-sociale organisatie van de gehele bedrijfstak van het mijnbedrijf, maar ook die van de afzonderlijke mijn-ondernemingen, van de staatsmijnen zowel als van de particuliere mijnen.

In de hier gecreëerde organen, de Mijn-Industrie-Raad, de ondernemingsraad en de z.g. ringen, welke alle parathetisch zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van werkgevers (kapitaalverschaffers en directies) en werknemers (beambten en arbeiders), worden niet alleen de sociale, maar ook de economische bedrijfs- en ondernemingsaangelegenheden behandeld.

De taak van de Mijn-industrie-raad is het bevorderen van het welzijn der Nederlandse volkshouding, voor zover dit door winning en verdeling van steenkolen en daaruit in mijnondernemingen vervaardigde producten kan geschieden; het bevorderen van een economisch en sociaal zo goed mogelijk verantwoord beheer der mijnondernemingen en het bevorderen van de sociale zekerheid der bedrijfsgenoten door leiding te geven in sociale en economische aangelegenheden aan de personen, organen en ondernemingen, die tot het mijnbedrijf behoren.

De taak van de ondernemingsraad is in de onderneming te bevorderen een economisch en sociaal zo goed mogelijk verantwoord beheer, in acht nemende de rechtmatige belangen van de ondernemingsgenoten, met eerbiediging van het algemeen welzijn en binnen het kader der door de Mijn-industrie-raad gegeven voorschriften; alsmede: het scheppen en in stand houden van de daartoe noodzakelijke sfeer onder de ondernemingsgenoten.

De bevoegdheden van de ondernemingsraad strekken zich uit over alle aangelegenheden, die hij voor de mijnonderneming van belang oordeelt.

„De O.R is bevoegd toezicht te houden op de juiste naleving van alle besluiten en beslissingen door de M.I.R. ten aanzien van de onderneming getroffen. De O.R. bevordert de versterking van het verantwoordelijkheidsgevoel der ondernemingsgenoten, hun toewijding en hun goede onderlinge verstandhouding en saamhorigheid door daartoe geëigende maatregelen, inzonderheid door het geven van voorlichting.

De O.R. is bevoegd de M.I.R. en de bevoegde overheidsorganen gegevens mede te delen betreffende een tijdelijk of blijvend tekort of teveel aan arbeidskrachten in de onderneming. De O.R. staat de belangen der onderneming voor bij de M.I.R. en de bevoegde overheidsorganen door het verstrekken van adviezen en het doen van voorstellen.

De O.R. beraadslaagt over de door de mijnonderneming opgemaakte begroting.

De besluiten tot vaststelling van de balansen, van de winst- en verliesrekening, van de winstverdeling, der bepaling van dividenden, tantièmes of hoe ook genoemde uitkeringen door de bevoegde organen der particuliere mijnondernemingen genomen, zijn niet verbindend en mogen niet ten uitvoer gelegd, dan nadat daarover het oordeel van de O.R. is gevraagd. De O.R. doet van zijn gemotiveerd oordeel mededeling aan de bevoegde organen der betrokken particuliere mijnondernemingen, aan de M.I.R., alsmede aan den minister.

De voorlopig vastgestelde jaarrekeningen van de daarbij behoorende balansen van de staatsmijnen mogen niet ter definitieve vaststelling aan de daartoe bevoegde autoriteiten worden aangeboden, dan nadat daarover het oordeel van de O.R. voor de staatsmijnen is gevraagd.

Besluiten houdende benoeming, schorsing of ontslag van directeuren ener particuliere mijnonderneming behoeven de bekrachtiging van de O.R. De directeuren der staatsmijnen worden niet benoemd dan na overleg met de O.R. voor de staatsmijnen. Personen, te belasten met het staatsbeheer over enige onderneming, worden ingelijks niet benoemd dan na overleg met de O.R. voor de desbetreffende onderneming."

Wij zien hieruit, dat in het Mijnstatuut niet geaarzeld is aan de werknemers medezeggenschap en medeverantwoordelijkheid te geven, ook over economische aangelegenheden. Wij juichen dat van harte toe, al moet aanstonds daarbij de vraag worden gesteld: hoe zal de toekomstige ontwikkeling in de Mijnindustrie nu zijn?

houden door
. Zo kreeg
et niet meer
n ze was er
we haar een
n gestopt.
ovisiekasten
wij met: zes

r lepels, een
otels.
en zei: „ik
es vroegen",
woord: „Be-
zen prachtig

bemerkte ik
andere ma-

Van kantoor naar huis lopend, ontmoette ik den eeuwigen klaploper de Groot. Ik trachtte hem niet te zien, maar dit hielp me niet, de Groot zag mij wèl en na een kletsika over het weer en de politiek, stak ik van wal met de vraag, die ik al lang van hem verwachtte: zeg, Van Klaveren, kan je me soms aan een paar....

„Nee, beste kerel, „lachte ik zuurzoet," van de maand niet. Ik ben slecht bij kas enne..."

„Nee, ik hoef geen tientje," viel de Groot me in de rede.

„Kan je me niet aan een paar — (en hierbij lachte ie wat zenuwachtig) vorken helpen."

„'t Spijt me, man, óók dat niet, we hebben nog net een paar voor het concert van Maandagavond."

Dat ik slecht bij kas was, was geen leugen. Zei Lien gisteravond niet: „Ik kom niet meer uit met m'n huishoudgeld, Frederik. Waar blijven ze met jouw 25 % verhoging? Zou je niet eens aan je baas wat opslag vragen?"

„Wat moet het zijn," vroeg ik achter m'n Herstel. „Geld of vorken?"

En van dat alles heb ik toen maar een stukkie copie gemaakt voor de halve kolom! Je kunt toch niet altijd 'n ander laten schrijven. Daarover ben ik 't met mijn Rotterdamsen collega van de vorige week volkomen eens!

en die bestaanszekerheid in re-
mate zullen worden verzekerd?
nogen bij de beantwoording va
ragen allereerst wijzen op d
dkoming van de reeds bekende
ing van den Arbeid".
is een, in geheim overleg tu
e Duitse bezetting voorbereide
ing van de centrale organisa-
n werkgevers en werknemers.
klaren, dat het wenselijk en
kelijk is een georganiseerde
werking tussen werkgevers en
emers in Nederland voor sociale
egenheden tot stand te bren-

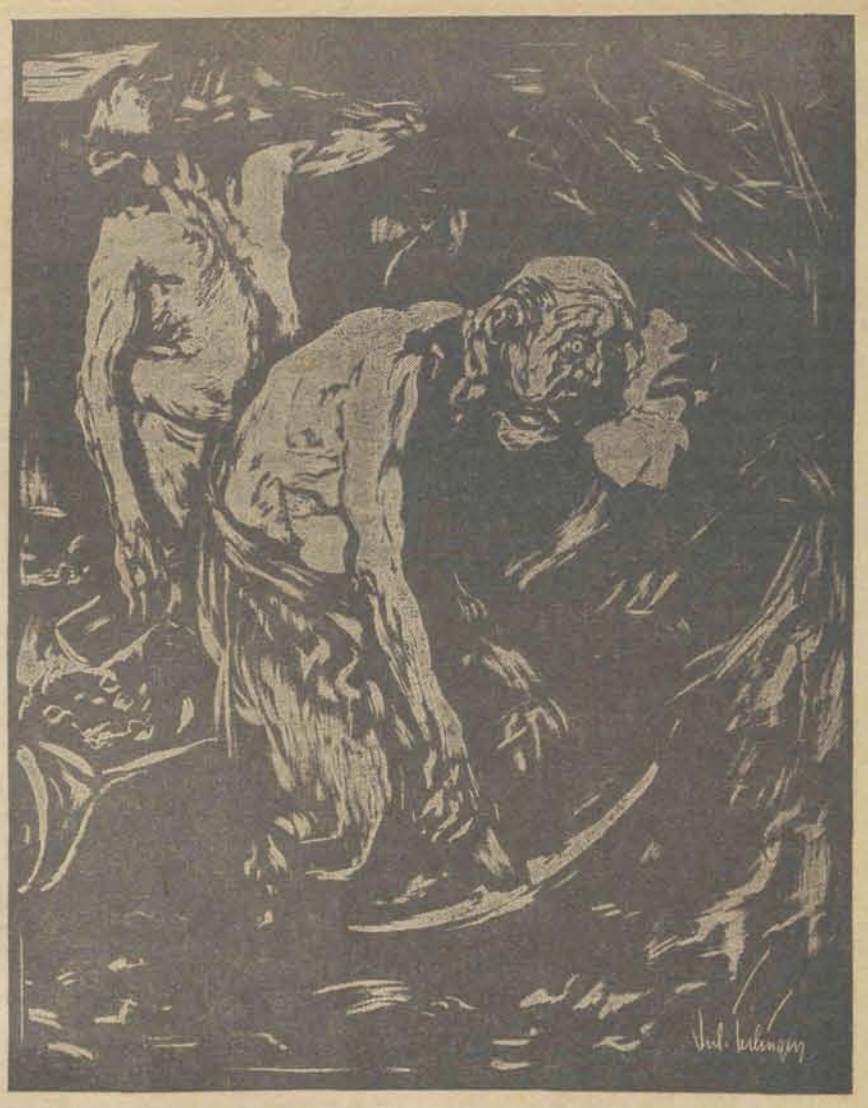

DE TIJDEN WORDEN GOED...

Als de mijn-directies eens voor een poos de plaatsen van de mijn-werkers innamen!

Staande de vergaderlng

De Kath. Volksbond te Heiloo, die in 1940 ruim 80 leden telde, ziet zijn ledental nu gemiddeld per week met 10 stijgen. Het totaal aantal leden bedraagt daar momenteel 189. Voorts zijn er weer 6 onderafdelingen in werking gesteld. D'r was bij de heroprichting geen rooie cent meer in kas, maar op een geannimeerde ledenvergadering hield de geestelijke adviseur een flinke speech en spoorde aan tot daadwerkelijke, ook financiële steun. Dat woord miste z'n uitwerking niet: door 91 leden werd ruim *f* 200.— bijeengebracht, zodat de afdeling thans met wat financiële middelen haar 25-jarig bestaan in October kan vieren. Onze conclusie kan deze zijn: 'n goeie spreker, die adviseur, maar ook een compliment aan onze vrienden in Heiloo voor hun spontaan gebaar!

Terwijl de nu afgetreden Regering-Gerbrandy en de daarvan deel uitmakende Minister van Sociale Zaken, Ir. Wijffels, de afkondiging van dit Mijnstatuut in de laatste dagen voor hun aftreden hebben bevorderd, heeft de thans opgetreden Regering-Schermerhorn aangekondigd, dat zij voornemens is „een onderzoek in te stellen naar de vraag, voor welke bedrijfstakken, gedeelten van bedrijfstakken of ondernemingen, naast die van 't Mijnbedrijf en de Nederlandse Bank een overgang van particulier eigendom naar de publieke of semi-publieke eigendom uit een oogpunt van algemeen belang is geboden".

Hier is van tweeërlei richting sprake. Het Mijnstatuut van minister Wijffels wil de publiekrechtelijke organisatie van de bedrijfsgenoten in de bedrijfsgemeenschap van het mijnbedrijf, terwijl de regeringsverklaring van Minister-president Schermerhorn wijst in de richting van de socialisatie van het gemeenschapsbedrijf.

Daarin ligt een essentieel verschil. De organisatie van de bedrijfsgemeenschap schakelt de werknemers in naast de werkgevers in de economische organisatie van het bedrijf, de socialisatie van het gemeenschapsbedrijf schakelt hen beiden uit en wil de economische organisatie leggen in handen van de gemeenschap, dat is in handen van hen, die het politieke gemeenschapsleven besturen.

Wij laten op het ogenblik — in afwachting van het nader onderzoek der Regering — in het midden wat in de huidige omstandigheden voor het Mijnbedrijf het beste is.

Heel in het algemeen willen wij als onze persoonlijke mening wel zeggen, dat wij niet afwijzend staan tegen uitbreiding van het begrip openbare nutsbedrijven, indien het algemeen welzijn dat kennelijk zou vorderen.

Het spreekt vanzelf ,dat de diepere beginselen omtrent het privaat-eigendomsrecht hierbij een beslissende rol zullen spelen. Die beginselen zullen ook een belangrijke rol moeten spelen bij de beantwoording van de vraag of aan de arbeidsfactor in het particuliere bedrijfsleven recht zal worden gedaan, ja dan neen.

Het is mede om die reden, dat de Katholieken van Nederland, naar mijn innige overtuiging, evengoed als vóór de oorlog, allen moeten medewerken aan het bouwen van een hechte en sterke principiële organisatie, ook op staatkundig terrein.

Ik wijs er daarbij op, dat wat de Regering-Schermerhorn nu heeft aangekondigd met betrekking tot de Rechtsorde van de Arbeid, en wat de centrale organisaties van werkgevers en werknemers nu van plan zijn met hun Stichting van de Arbeid, en wat Minister Wijffels beoogt met de economisch-sociale organisatie van het Mijnbedrijf, voor ons Katholieken geenszins nieuw is. Integendeel, het is juist de katholieke levensbeschouwing, die de zedelijke grondslagen heeft om deze sociaal-economische problemen tot een duurzame oplossing te brengen.

Historie van de week

27 Aug. is het 400 jaar geleden, dat de Spaanse veldheer Farnese, hertog van Parma, gouverneur-generaal der Zuidelijke Nederlanden, te Rome werd geboren.

28 Aug. wordt jaarlijks het ontzet van Groningen (1672) herdacht.

28 Aug. is het 300 jaar geleden, dat de Nederlandse rechtskundige Hugo de Groot te Rostock overleed.

29 Aug. is het 10 jaar geleden, dat Koningin Astrid van België door een auto-ongeval nabij Küssnacht om het leven kwam.

30 Aug. hoopt mr. A. E. Baron van Voorst tot Voorst, Commissaris van H.M. de Koningin in Overijsel, zijn 65ste verjaardag te vieren.

30 Aug. is het 300 jaar geleden, dat er een einde kwam aan de oorlog tussen Nieuw Nederland (New York) en de Indianen.

31 Aug. hoopt H.M. Koningin Wilhelmina haar 65e verjaardag te gedenken, ter gelegenheid waarvan o.m. in het Olympisch Stadion te Amsterdam een nationale herdenking van de jaren 1940—1945 zal worden gehouden.

31 Aug. hoopt dr. Maria Montessori, de bekende Italiaanse hervormster op het gebied van opvoeding en onderwijs, haar 75ste verjaardag te gedenken.

MEDE namens collega-bestuurders en leden van onze afd. betuig ik U onze grote erkentelijkheid voor 't feit dat Herstel weer zo spoedig is verschenen. Nimmer heeft de naam Herstel zo goed aangegeven hetgeen wij katholieke Nederlanders feitelijk willen. Wij hebben zo'n blad hard nodig en verwachten daarin duidelijke uiteenzettingen van vele belangrijke kwesties waar wij als arbeiders mee te maken hebben. Zolang dat nodig is zal ik voor de verzending van de pakken Herstel naar de omliggende plaatsen zorg dragen.

J. DE VRIES Heeerenveen

Toen wij weer toestemming kregen om met ons blad uit te komen, is een ogenblik gedacht aan verandering van naam die in deze tijd misschien aanleiding tot misvatting zou kunnen geven. Hij zou n.l. de indruk kunnen wekken als zouden wij alles van vóór 10 Mei willen hersteld zien.

De naam Herstel is echter afgeleid uit het pauselijk devies: alles herstellen in Christus, omnia restaurare in Christo. Wij moeten streven naar een nieuwe, christelijke geest èn naar nieuwe verhoudingen, waarin die geest zich zal kunnen ontplooien. Hervorming van instellingen en vernieuwing der zeden is trouwens ook de kerngedachte der grote sociale encyclieken. Als niet de adem van het christendom belevend en verwarmend door de nieuwe maatschappij vaart, vormt dat alles niets dan schijn en nieuwe ellende. Daarom is de naam Herstel volkomen op zijn plaats: alles in Christus herstellen, hetgeen juist het omgekeerde is van alles bij het oude laten.

Voor de waarderende woorden en toegezegde steun bij de verspreiding kunnen wij op onze beurt slechts dankbaar zijn, en wij zullen trachten aan de verwachtingen von onze mannen in Heerenveen meer en meer te beantwoorden.

EEN ONBEZORGDE LEVENSAVOND

De werknemers in dienst van het Rijk, de gemeente en de Spoorwegen genieten op 0-jarige leeftijd pensioen. Waarom heeft de textielarbeider dat niet? Die heeft het meest ongezonde en meest zenuwslopende werk en als er dus één recht heeft op pensioen, dan is hij het wel.

Eenige leden van St. Lambertus afd. Enschede

Niet alleen de textielarbeider, maar alle werkers die hun beste jaren in het bedrijf gesleten hebben, moeten van een onbezorgde levensavond verzekerd zijn. In beginsel behoort die zorg niet tot de taak van de Staat, doch tot die van de betrokken bedrijfstak of onderneming.

Het probleem der bestaanszekerheid is de laatste jaren een der meest actuele vraagstukken geworden. Terwijl deze eis reeds in het Atlantisch Handvest, in 1941 tussen Roosevelt en Churchill gesloten, werd vermeld, heeft vooral Sir William Beveridge daaraan practische vorm gegeven in zijn bekend rapport over Sociale Verzekering. Dit rapport heeft een enorme opgang gemaakt, in Engeland werden er niet minder dan 300.000 exemplaren van verkocht. Minister Churchill verklaarde dat hij en zijn collega's voorstander waren van een Sociale verzekering „van de wieg tot het graf".

In de Regeringsverklaring is intussen duidelijk gezegd, dat ook onze Regering in dit opzicht grote plannen heeft en dat het hele sociale verzekeringproblemen op de helling zal worden gezet.

Tot het program van de Stichting van de Arbeid, die tot een publiekrechtelijke organisatie zal uitgroeien en aan de totstandkoming waarvan ook ons Verbond een groot aandeel heeft gehad, behoort onder vele andere belangrijke punten ook de pensionnering van de arbeiders. Wij verwijzen de schrijvers nog naar het hoofdartikel van deze en de volgende week in Herstel, waarin H. J. Kuiper het probleem van de bestaansonzekerheid der brede massa verder onder de loupe neemt.

ZONDAGSHEILIGING EN HET WERK VOOR DE BEWEGING

De halve kolom in Herstel, waarin de moeilijkheden, verbonden aan de expeditie van Herstel, beschreven werden, (het nummer van 12 Juli) acht ik minder gelukkig. Men gaat daar op Zondag een groot deel van de dag doorbrengen in een garage om een slechte autoband te plakken, om zodoende de volgende dag Herstel te kunnen rondbrengen. Wat blijft er op die manier van de Zondagsheiliging over?

H. G. J. LOHMAN, Enschede.

Wij zijn het met den inzender volmaakt eens: de Zondag is de dag des Heren, die in het algemeen niet door zware arbeid mag worden ontheiligd. Er kunnen echter omstandigheden zijn, die het werken op Zondag motiveren. Zeker, aan de Joden was duidelijk gezegd — zoals de schrijver opmerkt — wees gedachtig dat ge den Sabbatdag heilig maakt. Maar elk jaar wordt ons ook het Evangelie voorgelezen, waarin Christus aan de Joden zegt: Wie Uwer zal niet als zijn kalf op de Sabbatdag in de put gevallen is, het er terstond uittrekken? Ook hier waren de omstandigheden ons inziens van die aard, dat ons werk in de garage geoorloofd was.

Een auto is soms maar één dag per week beschikbaar, dat was toen ook het geval, er moest 's Maandags gereden worden. En wanneer men dan de verspreiding van ons blad in deze tijd van grote verwarring plaatst tegen de achtergrond van de godsdienstige, zedelijke en culturele taak (naast de sociaal-economische) van onze Katholieke Arbeidersbeweging en dit prachtige doch noodzakelijke werk van de beweging weer in verband brengt met de taak die wij allen hebben: mede te werken aan de uitbreiding van het Godsrijk en met die intentie z'n vrije Zondagmiddag opoffert, dan geloven wij niet dat daarmee het gebod van de Zondagsheiliging is overtreden. Maar 't behoort uitzondering te blijven, dat spreekt vanzelf.

Hiermede is de eerste rondvraag geopend. Op een vergadering mag een rondvraag soms eens wat te langdradig en vervelend worden, wij hopen dat deze rondvraag een respectabele lengte zal hebben en dat wij vele vragenstellers zullen kunnen bevredigen. In tweede instantie mag men echter niet op hetzelfde onderwerp terugkomen (anderen moeten ook een beurt hebben) en alle brieven kunnen wij natuurlijk niet behandelen. Daarvoor is de ruimte nog te beperkt, maar ook aan dat probleem wordt gewerkt!

ONZE MENSCHEN VERTELLEN

Barbaarsche toestanden in concentratiekampen

W. J. Heselaars, lid van het hoofdbestuur van onze Bouwvakarbeidersbond en bekende persoonlijkheid in het organisatieleven van de hoofdstad, werd door de S.D. gearresteerd, bracht een tijd in Scheveningen, vervolgens in Vught, Dachau, Mauthausen door, ging op transport naar Joego-Slavië, kwam in Italië terecht om ten slotte via Marseille weer in het vaderland terug te keren. Hij heeft veel meegemaakt en veel geleden en eerst na enige aarzeling — het was alles nog zo vers — begon hij z'n verhaal voor Herstel. Ook vanaf deze plaats wensen wij Heselaars en de zijnen nog eens van harte geluk met de behouden terugkeer.

BARBAARS en onterend is het wat men hoort en leest over de behandeling van ex-politieke gevangenen in gevangenissen en concentratiekampen. De vele vragen die door belangstellenden worden gesteld bij terugkomst uit de kampen en het regelmatig ophalen van het onmenselijk handelen door de bezettende macht tegenover mensen uit elke rang en stand (die mensenliefde hadden getoond) zijn bijna niet weer te geven.

En toch, er moet verteld, er moet worden geschreven, opdat een ieder weet, dat het beginsel waar dit handelen en optreden van uitgaat wel moet leiden tot toestanden in deze verschrikkelijke oorlog ondergaan.

Ik zal U het verhaal vertellen, van hetgeen ik ondervonden heb, doch neem van mij aan dat het bijna niet te beschrijven is.

Mijn arrestatie

Op een morgen in Februari vier man van de S.D. in de M. H. Trompstraat om mij te halen. Waarom? Illegaal werker, is het antwoord! Lectuur verspreid, bonkaarten rondgebracht, Joden en Gymnasiumbezoekers geholpen en ondergebracht, gelden van het Kerkelijk fonds geborgen. Je hebt papieren? Waar zijn ze? En het duurt niet lang of in mijn huis is het gelijk een lawine. Schreeuwend en tierend moest ik mee naar het hoofdbureau, de boeien om de polsen, een stok door de pijp van mijn broek en zo op transport naar Scheveningen. In een brede straat waren de kantoren van de S.D. gevestigd, waar dan het eerste verhoor wordt afgenomen. Een paar slagen op je hoofd en een trap tegen je rug zijn voldoende om je dan weer naar beneden te leiden (opnieuw geboeid) om dan vervolgens met een gevangenenwagen te worden gebracht naar de politieke gevangenis te Scheveningen.

Gevangenis te Scheveningen

Dezelfde avond gefouilleerd, ontdaan van horloge, ringen, portemonnaie, sleutels, kerkboek, rozenkrans, portefeuille enz., kortom alles wat je in je zakken hebt, wordt afgenomen en op een lijst genoteerd welke je moet ondertekenen. Na enige tijd gestaan te hebben met je neus tegen de muur, komt een S.S.-bewaker je halen en brengt je naar een cel. Geen licht, geen bed, een brits in de hoek van de cel, waarop een dun dekentje, in de andere hoek een ton-emmertje. Zo heb ik 2 dagen en 3 nachten **zonder eten en drinken(!)** hier doorgebracht. De derde dag gaat de deur open en een S.S.-man verschijnt en ik word overgebracht naar cel 574. In deze cel zaten 3 personen en ik werd door hen hartelijk ontvangen. De eerste vraag was, wat is het laatste nieuws? Ondertussen maken ze het een en ander klaar van het weinige dat zij in hun bezit hebben, een stukje brood met een schrapje boter en een paar bekers water doen je weer bijkomen. *(Wordt vervolgd)*